

Overvejelserne om yderligere skridt til forbedring af kontrolsystemet fortsætter. Det norske formandskab for Ministerkomitéen i efteråret 2004 har gjort en værdifuld indsats i denne forbindelse. Et seminar i Oslo i november 2004 med deltagelse af politikere og international juridisk ekspertise identificerede en række interessante løsningsmuligheder. Vi vil fra dansk side fortsat deltage aktivt i denne proces. Regeringen anser den Europæiske Menneskerettighedskonvention for et enestående beskyttelsessystem for de 800 millioner borgere i Europarådets medlemsstater. Men netop for at bevare dette system må vi tilpasse det til den virkelighed, hvori det skal fungere. Det var en meget klar konklusion fra det nævnte seminar i Oslo, at menneskerettighedsbeskyttelsen først og fremmest skal stå sin prøve i den enkelte medlemsstat, i givet fald ved dens domstole. I forhold hertil kan domstolen i Strasbourg ses som en sikkerhedsventil.

Et særligt problem udgør kontrollen med, at staterne efterlever Domstolens afgørelser. Denne opgave er placeret hos Ministerkomitéen. I erkendelse af, at proceduren ikke har været tilstrækkeligt koncentreret om de vigtigste spørgsmål, er der i det forløbne år gradvist gennemført en reform, som betyder, at arbejdet nu fokuseres på principielle spørgsmål, og herunder især dem, der er udtryk for systemfejl i de enkelte landes administrative eller juridiske praksis.

3. DEN ØVRIGE OVERVÅGNINGS- VIRKSOMHED

En række af de overvågningsmekanismer, der på afgrænsede områder supplerer Menneskerettighedskonventionen, er ligeledes baseret i konventionstekster. Det gælder *Komitéen for Forebyggelse af Tortur, CPT* og de tilsvarende organer, der følger beskyttelsen af nationale mindretal og af mindretalenes sprog. Andre er resultater af beslutninger på Europarådets topmøder eller ministerkonferencer. Det gælder f.eks. Menneskerettighedskommissæren og samarbejdet om bekæmpelse af racisme og fremmedhad, ECRI. Atter andre er led i det løbende arbejde, der udføres af Europarådets hovedorganer Ministerkomitéen, Den Parlamentariske Forsamling og Kongressen af Lokale og Regionale Myndigheder. Fælles for disse og øvrige overvågningsmekanismer er, at de bygger på en dialog med medlemsstaterne med sigte på en højere grad af

efterlevelse af de principper, som medlemskabet bygger på.

CPT gennemfører periodiske, anmeldte besøg i medlemsstaterne samt uanmeldte besøg, hvor der er konkret mistanke om kritisable forhold. I 2004 gennemførtes i alt 22 besøg, heraf halvdel periodiske besøg. Blandt de besøgte lande var Serbien og Montenegro, der blev medlem af Europarådet i 2003. Efter en særlig aftale med UNMIK er der nu åbnet mulighed for, at *CPT* også kan få adgang til relevante institutioner i Kosovo. Der arbejdes fortsat på at få tilvejebragt en tilsvarende aftale med NATO med henblik på adgang til de institutioner, der forvaltes af KFOR. Blandt de besøgte lande var også Rusland (herunder Tjetjenien) og Storbritannien, hvor besøget bl.a. omfattede personer, der er tilbageholdt i medfør af den omdiskuterede anti-terrorlov fra 2001. Som noget nyt har *CPT* efter besøg i fængsler i den transnistriske region af Moldova direkte foranlediget iværksættelsen af en hjælpeindsats mod tuberkulose hos de indsatte. Programmet udføres i samarbejde med andre internationale organisationer. *CPT* har senest aflagt besøg i Danmark i februar 2002.

Beskyttelsen af *nationale mindretal* er fortsat i mange medlemsstater et politisk følsomt emne. I henhold til Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal, der trådte i kraft i 1998, vedtoges i 2004 otte anbefalinger til medlemsstaterne på grundlag af tidligere besøg, og der gennemførtes syv nye besøg, herunder i Danmark. I den vedvarende russiske kritik af især Letlands behandling af det store russisktalende mindretal har det været et særligt anklagepunkt, at Letland ikke har tiltrådt Rammekonventionen. Nye oplysninger tyder imidlertid på, at dette snart vil ske. Den seneste anbefaling om Danmark blev vedtaget i 2001. I november 2004 gennemførte det rådgivende udvalg i henhold til rammekonventionen sit andet besøg i Danmark. En dialog med de relevante danske myndigheder i opfølgning af dette besøg er nu i gang. Processen ventes afsluttet med vedtagelsen af Ministerkomitéens anbefalinger inden sommerferien.

I henhold til *Sprogpagten* udarbejdedes i 2004 i alt fem evalueringsrapporter, og der gennemførtes seks besøg i medlemsstaterne af de tilknyttede eksperter. Et gennemgående træk i anbefalingerne herfra er, at mindretalenes sprog bør sikres større anvendelse i retsvæsenet, den offentlige administration og i servicesektoren. Denne kritik genfandtes også i den i øvrigt posi-